יום **ד'**, **כ"ז** ב**תמוז** תשס"א (**18** ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ז בתמוז**, בשנת תשמ"ג (1983-5743), **פרצה סערה ציבורית** סביב דרישת הרבנות הראשית ל**גיור נוסף של עולי אתיופיה**. על הקהילה היהודית באתיופיה, המאמר הבא:

ידוע שיהודי אתיופיה ישבו שם מעל לאלפיים שנה, אולם יש השערות רבות וסותרות לגבי מקורם. לפי מסורתם, הם צאצאי מנליק, המלך הראשון של חבש, בנם של מלכת שבא ושלמה המלך. השערה אחרת טוענת שהגיעו לחבש (השם הקדום של אתיופיה) במאות האחרונות לפני סה"נ מדרום ערב. לאחרונה היו שסברו שיהודי אתיופיה הם מצאצאי מומרים שאיבדו כל קשר עם הזרם המרכזי ביהדות עוד לפני שההלכה התגבשה לדמותה הנוכחית, בתקופת המשנה.

לשונם אמהרית, אולם הם מתפללים וקוראים את כתבי הקודש בלשון געז. בבית התפילה שלהם באתיופיה, היה מזבח שעליו הקריבו קרבנות, וכן פינת "קודש הקודשים", המיועדת לכהנים בלבד. הם היו מקיימים את מצוות המילה, טהרת המשפחה, היו מקפידים על שמירת השבת ועל שחיטה כשרה, והכירו, בשינויים, את רוב חגי ישראל: פסח, שבועות, סוכות ויום הכיפורים. מאידך, לא ידעו דבר על מצוות תפילין, מזוזה וציצית, לא חגגו את חנוכה או פורים, והמשנה והתלמוד היו להם זרים. יהודי אתיופיה ("הפלאשים") חיו בעיקר בכפרים בחבל גונדר.במספרם חלו שינויים: בתחילה התרבו כתוצאה מפעולות גיור נרחבות, ובמאות הי"-הי"ג הם השתלטו על המדינה, הם ובני בריתם. עם התעמצות הנצרות העדה נחלשה ופחת מספרם. במאה הי"ח עדיין מנו כחצי מיליון נפש, אך בראשית המאה ה-20 היה מספרם כ-50,000 נפש בלבד. משנת 1904 עסק החוקר יעקב פייטלוביץ בחידוש המגע בין קהילה זו לבין היהדות, ויסד באדיס-אבבה בי"ס יהודי. לאחר הקמת מדינת ישראל, חודש הקשר עמם. נפתח בית-ספר שבו למדו את דיני ישראל, וצעירים מבני העדה באו ללמוד בישראל ושבו אל בני עדתם כמורים. היה באתיופיה גם קומץ יהודים ממוצא אירופי או אסייני. באדיס-אבבה היתה קהילה קטנה ולה בית-כנסת. באריתריה, שסופחה לאתיופיה בשנת 1952, היתה עוד קהילה יהודית. הם קיימו ארגון קהילתי, בית ספר יהודי של אחר-הצהריים, ובית כנסת. ב-1984, נותרו באתיופיה כ-10,000 יהודים.

עם קום מדינת ישראל חלה בקרב יהודי אתיופיה התעוררות שהניעה כמה מהם לעלות לארץ-ישראל, ועלו 350 מהם בשנים 1949-1954. בשנת 1984 פקדו את אתיופיה בצורת ורעב, ועל ראש היהודים במקום ריחפה סכנת הכחדה. כ-7000 מהם הועלו ארצה בעשרות טיסות (קודם לאירופה, ומשם לישראל) ב"**מבצע משה**", שהחל לקראת סוף שנת 1984 ונמשך כמה חודשים. דבר המבצע נשמר בסוד עקב שיתוף הפעולה עם סודאן, המדינה השכנה. לאחר שהדבר פורסם, נשיא סודאן אסר על המשך המבצע. התערבות אמריקנית איפשרה לסיים את הפעולה והיהודים האחרונים – אז – חולצו מסודאן באמצעות מטוסי-תובלה אמריקנים.

קליטת עולי אתיופיה בארץ לא התנהלה על מי מנוחות. לצד קשיים בדיור ותעסוקה (הבעיות ה"רגילות" לעולים חדשים), העיקה על הבאים במיוחד בעיית הגיור, בשל – כאמור – תביעת ה"גיור לחומרה" מצד הרבנות הראשית.

[ספר המאה / לקסיקון מן המסד ליהדות ולציונות]

§§§

ראוי לציין שהיום הוא יום השנה לפטירתו (לפני שנה בדיוק), של **אורי גורדון**, "איש-העלייה", האיש שעמד בראש מחלקת עליית הנוער בסוכנות היהודית באותן השנים של העליה האתיופית, והיה אחראי לקליטתם של הנוער שעלו ב"מבצע משה". מאוחר

יום נעים עם ציפיה לישועה!

יום **ד**', **כ"ז** ב**תמוז** תשס"א (**18** ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

יותר, גורדון פיקח על העלאת היהודים מברית-המועצות לשעבר ועל המבצע השני לעליית יהודים מאתיופיה, "מבצע שלמה" – בשנת תשנ"א (1991-5751). [Jerusalem Post]

יום נעים עם ציפיה לישועה!